

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ГРОМАДСЬКЕ
ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРІ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!

**Global
Communities**
Partners for Good

БЮДЖЕТ ДЛЯ

ГРОМАДЯН

БІЛЬШІВЦІВСЬКА ОТГ

Підготовка та друк цього видання стали можливими завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.

ВСТУП

Шановні мешканці громади, Вашій увазі пропонується бюджет для громадян в якому Ви можете ознайомитися на що виділяються кошти які поступають до бюджету нашої громади.

Також, Ви можете подати свої пропозиції, які Ви хочете реалізувати в своєму населеному пункті, бюджетна комісія розглядає дані пропозиції і при наявності кошті спрямовує на її виконання.

Якщо коштів на даний час немає,то дана пропозиція передбачається на наступний бюджетний період.

Бюджет для громадян є тим інструментом, щоб саме як найбільше врахувати пропозиції які надходять від мешканців і їхня активність робить даний документ наблизений до вирішення тих проблем які є в громаді.

БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН

Зрозуміти бюджет
своєї громади

Побачити своє
місце в бюджеті

Зрозуміти джерела
надходження грошей

Бюджет громади -
кошти всіх жителів
громади

Визначити можливості
формування бюджету

Визначити можливості
витрачання бюджету

ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН?

Бюджет для громадян – це спрощена, позбавлена технічної мови презентація комплексної інформації про бюджет. Бюджет для громадян доповнюється візуалізаціями, щоб спростити розуміння складних цифр.

Основна мета «бюджету для громадян» - це зробити складну та технічну бюджетну інформацію доступною для широкого кола осіб.

Бюджет для громадян допомагає зрозуміти бюджет своєї громади кожному громадянину, він допомагає побачити своє місце в бюджеті, зрозуміти, що бюджет громади, це кошти всіх жителів громади, побачити, що гроші в бюджеті не з'являються нізвідки, а також зрозуміти, що витрати з бюджету не робляться лише за бажанням когось з керівників громади, або групи громадян.

В той самий час, **бюджет для громадян** допомагає визначити можливості для впливу на формування та витрачання бюджету своєї громади.

БЮДЖЕТНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Місцевий бюджет – це фінансовий план громади. В ньому визначається, звідки громада буде отримувати кошти, а також на що їх витратить. Бюджет громади формується та управляється на основі Бюджетного кодексу України. Це означає, що існують чіткі правила, звідки і в якому порядку громада отримує кошти в свій бюджет, а також куди вона може їх витратити. Бюджет, а також зміни до нього затверджуються рішенням місцевої ради.

Доходи бюджету – кошти, виражені в грошах, які громада заробила сама, а також отримала від держави. Доходи бюджету формуються з податків та зборів, неподаткових надходжень (наприклад, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, кошти, які самостійно заробили бюджетні установи).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на цілі та заходи, які заплановані в бюджеті. Видатки можуть бути поточні та капітальні.

Трансферти – це кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету громади. До трансфертів відносяться дотації та субвенції.

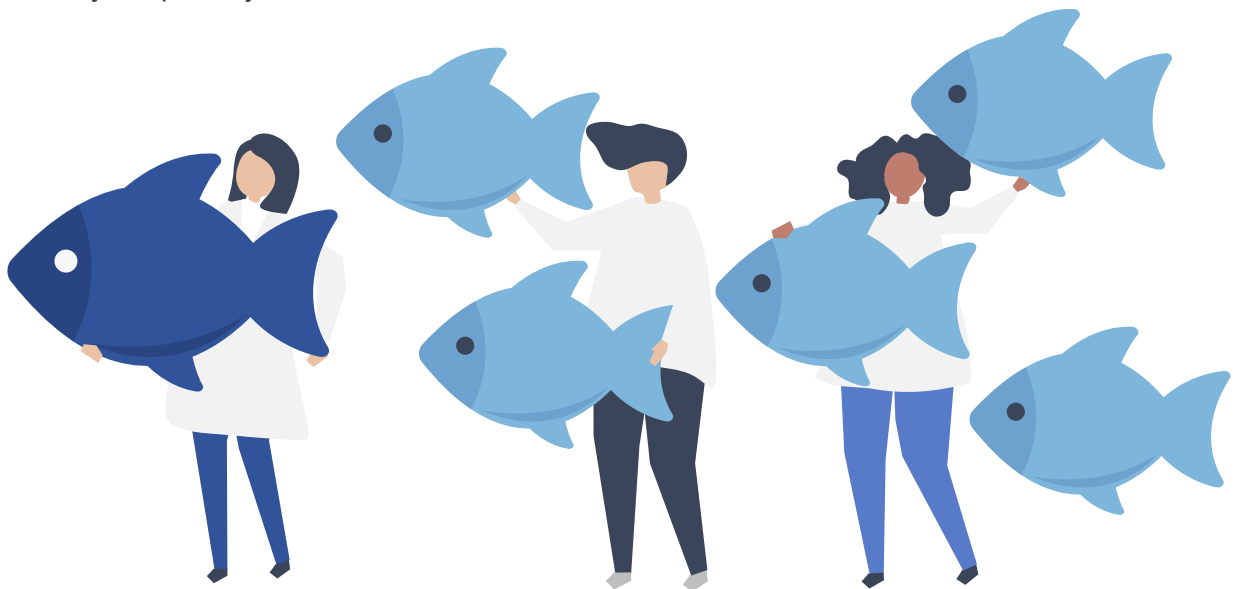
Субвенції – кошти, які з державного бюджету передають місцевим бюджетам на виконання конкретних повноважень, які делеговані державою. Ці кошти можна використовувати лише за певним призначенням. Приклади субвенцій – інфраструктурна, медична, освітня. Субвенції також можуть передаватися з одного місцевого бюджету іншому. Наприклад, передача коштів обласній лікарні на лікування міських жителів - з міського в обласний бюджет.

Дотації – кошти, які виділяються з бюджету вищого рівня для того, щоб досягти рівних доходів населення у всіх населених пунктах.

Загальний фонд – це кошти, передбачені для надання послуг державними установами. Кошти загального фонду витрачаються переважно на виплати заробітної плати та оплату енергоносіїв, для надання громадянам послуг освіти (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культури (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицини (ФАПи, амбулаторії), соціального захисту, фізичної культури і спорту (дитячо-юнацька спортивна школа, заходи та змагання різного характеру).

Спеціальний фонд – це окремий фонд, кошти якого мають цільове спрямування. Основну частину спеціального фонду формують бюджет розвитку та власні надходження бюджетних установ, а також інші ресурси, наприклад, гранти від міжнародних організацій.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, реалізацію інвестиційних проектів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

Бюджет – це ключовий інструмент для управління громадою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громадою. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій, і займають більше часу, ніж 1 календарний рік. Період управління бюджетом на один рік – називається бюджетний цикл і включає в себе 4 стадії: планування та складання проекту бюджету, розгляд проекту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету, і, на сам кінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше, ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

Складання прогнозу бюджету. Прогноз бюджету робиться на 3 роки – плановий (тобто, той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також на які цілі витратимуться гроші від зібраних податків. Прогноз на наступні 3 роки оприлюднюється на сайті ради та приймається на сесії не пізніше 1 вересня.

Складання бюджету. На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів, розробляються та подаються бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проекту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проект бюджету оприлюднюється на сайті ради.

Розгляд та затвердження бюджету. Попередній проект рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проект рішення передається на розгляд виконавчого комітету, який також повинен його затвердити. Після цього проект бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше, ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення, а також сам бюджет оприлюднюються на сайті ради.

Виконання бюджету. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Окрім того, протягом виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін в нього. Всі зміни – проходять окрему процедуру від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Окрім того, законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження кварталних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

Звітування про виконання бюджету. По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт після затвердження оприлюднюється на сайті ради. Окрім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу щодо проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбутись не пізніше, ніж 15-те березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлятись звіт про виконання бюджету, серед широкої громадськості.

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ?

ТРАВЕНЬ - ЖОВТЕНЬ Складання бюджету

В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

1. Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
2. Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
3. Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

ЛИСТОПАД-25 ГРУДНЯ Розгляд та прийняття

В цей час попередній проект проходить узгодження та обговорення, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситись певні незначні зміни.

1. Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проекту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
2. Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;
3. Допомогати фінансистам в створенні Бюджету для громадян;
4. Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також Бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

ЛИПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ Складання прогнозу бюджету

В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки.

1. Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи – звичайним листом, надісланим поштою чи електронною;
2. Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу – контакти дивіться в кінці цього документу. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;
3. Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проектів.

СІЧЕНЬ - ГРУДЕНЬ Виконання бюджету

В цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

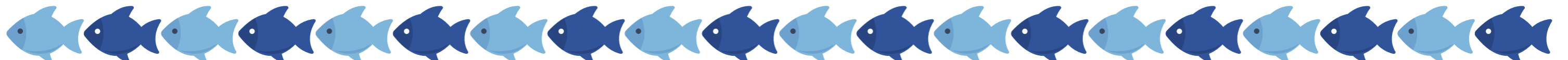
1. Подати проект на конкурс «Бюджету участі». Брати участь в кампаніях агітації за проекти бюджету участі та голосувати за проекти бюджету участі;
2. Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
3. Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

СІЧЕНЬ-15 БЕРЕЗНЯ Звітування до бюджету

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

1. Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
2. Відвідати сесії, на яких звіт про виконання бюджету затверджується;
3. Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

Формування бюджету починається з травня місяця і триває до жовтня поточного року. Протягом цього періоду активні жителі громади подають запити на комісію, щоб були враховані їхні пропозиції. Також керівники комунальних установ формують запити на потреби коштів щодо функціонування та утримання комунальних закладів. На формування бюджету має вагомий вплив депутатський корпус, від якого залежить прийняття бюджету ради. Всі пропозиції, які надійшли від громадян, проходять обговорення на бюджетній комісії. Після проходження обговорення на даний запит можуть бути виділені кошти. Чим більше враховано пропозицій громадян в бюджеті, тим цей бюджет є більш реальний сприймається громадою.

НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ

НА ЧОМУ ЗАСНОВАНО БЮДЖЕТ НАШОЇ ГРОМАДИ

Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Окрім того, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада.

Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

6 292

Загальна кількість населення

2592 Працездатне населення

720 Працевлаштоване на території ОТГ

1

Дитячі садочки

1

ЦПМСД

4

Школи

1

Міська лікарня

7 550,2 га

Землі с/г призначення

159 км

Стан доріг

39,1 км

Потребують капітального ремонту

119,9 км

Потребують поточного ремонту

ГАЛУЗИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Сільське господарство

Прісноводне рибництво

Виробництво м'яса

220

Сільське господарство

160

Підприємства

500

Інші галузі

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ

Пріоритети розвитку нашої громади на найближчі 10-ть років

Пріоритет 1

Створення сприятливого середовища для розвитку економіки

Пріоритет 2

Створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього бізнесу в сферах с/г виробництва

Пріоритет 3

Забезпечення надання якісних послуг в медичній, освітній, культурній, спортивній сферах

Пріоритет 4

Забезпечення надання можливості активного і змістовного відпочинку

Пріоритет 5

Розвиток інфраструктури для мешканців та потенційних інвесторів

Пріоритет 6

Впровадження системи ефективного управління громадою та дієвої системи співпраці з мешканцями

Перед формуванням бюджету проходить підготовчий процес. Протягом липня серпня збираються пропозиції від керівників установ, депутатів, активних громадян. Пропозиції надходять в письмовій формі у вигляді звернень. Обговорення пропозицій проходить на засіданні виконкому ради та депутатських комісій. Після цього протоколи засідань виносяться на розгляд виконкому, Сесія ради приймає відповідне рішення. Також при розгляді пропозиції враховується відповідність стратегії громади. Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

ПЕРЕЛІК ПРОПОЗИЦІЙ, ЯКІ БУЛИ ПІДТРИМАНІ

Ремонт дороги місцевого значення с.Слобідка вул.Оболонь

Благоустрій смт.Більшівці

Ремонт дороги місцевого значення смт.Більшівці вул.Стрілецька

ПЕРЕЛІК ПРОПОЗИЦІЙ, ЯКІ НЕ БУЛИ ПІДТРИМАНІ

Ремонт дороги у напрямку с.Яблунів

Ділянка дороги відноситься до доріг обласного значення та є в підпорядкуванні обласного управління, кошти виділяються з дорожнього фонду

Ремонт дороги у напрямку с.Кінашів

Ділянка дороги відноситься до доріг обласного значення та є в підпорядкуванні обласного управління, кошти виділяються з дорожнього фонду

ПЕРЕЛІК ПРОПОЗИЦІЙ ВІД ГРОМАДЯН, ПОДАНИХ ДО ПРОЕКТУ

Реконструкція вуличного освітлення в с. Нараївка

Ремонт бібліотеки в смт. Більшівці

Облаштування джерела в с. Жалибори

Ремонт сільського клубу в с. Курів

Проведення заходів із водовідведення в с. Кінашів

Ремонт Народного Дому в с.Кінашів

Капітальний ремонт фасаду Жалиборівського НВК

Капітальний ремонт залу Народного Дому с. Кукільники

Капітальний ремонт ФАПу в с. Загіря – Кукільницьке

Капітальний ремонт Більшівцівського опорного закладу I-III ст.

Реконструкція вуличного освітлення в с.Яблунів

Ремонт клубу в с. Нараївка

ДОХОДИ БЮДЖЕТУ

Освітня субвенція

12 041
тис.грн

Базова дотація

6 098
тис.грн

Медична субвенція

4 229
тис.грн

Адміністративні збори та платежі

62
тис.грн

Доходи від власності та підприємницької діяльності

4
тис.грн

Податок на майно

1 605
тис.грн

Рентна плата

20
тис.грн

Інші

415
тис.грн

Податок на доходи фізичних осіб

4 785
тис.грн

Власні надходження бюджетних установ

302
тис.грн

Податок на прибуток підприємств

5
тис.грн

Єдиний податок

2 491
тис.грн

Акцизний податок

112
тис.грн

ВСЬОГО
Трансфerti

41 441
тис.грн

Субвенції з державного бюджету

16 270
тис.грн

Дотації з місцевих бюджетів

2 801
тис.грн

ВСЬОГО
Власні доходи

9 500
тис.грн

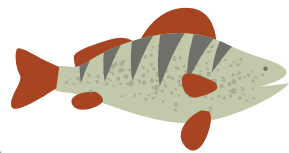
ВСЬОГО 50 941
Власні доходи тис.грн

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ

Бюджет громади складається з субвенцій та дотацій від державного бюджету та власних доходів. **Найбільшими податками**, що надходять до селищного бюджету є **податок з фізичних осіб, єдиний податок та податок на нерухомість**.

Важливим надходженням до бюджету є кошти спецфонду, які надходять в бюджет згідно угоди з Бовшівською сільською радою. Дана угода заключена в межах району.

КУДИ ІДУТЬ ГРОШІ З БЮДЖЕТУ

ОСВІТА

23 214

тис.грн

УПРАВЛІННЯ
ГРОМАДОЮ

4 175

тис.грн

ОХОРОНА
ЗДОРОВ'Я

3 483

тис.грн

МІЖБЮДЖЕТНІ
ТРАНСФЕРТИ

1 250

тис.грн

КУЛЬТУРА І
МИСТЕЦТВО

1 230

тис.грн

ЕКОНОМІЧНА
ДІЯЛЬНІСТЬ

440

тис.грн

ЖИТЛОВО –
КОМУНАЛЬНЕ
ГОСПОДАРСТВО

296

тис.грн

СОЦІАЛЬНИЙ
ЗАХИСТ

283

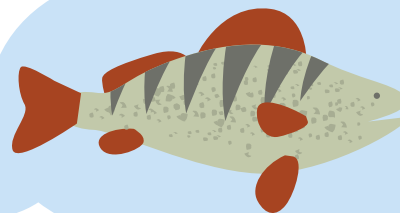
тис.грн

ІНШІ
ВИДАТКИ

298

тис.грн

ВСЬОГО

34 669

тис.грн

Найбільше грошей в громаді витрачається на утримання і функціонування закладів освіти - **66,7%** від загального бюджету громади.

Найменше витрачається на створення сприятливого середовища для залучення інвестиційної діяльності громади, хоча перші маленькі кроки зроблені, передбачені кошти на благоустрій та заходи з землеустрою.

НАЙБІЛЬШІ ВИДАТКИ З БЮДЖЕТУ

ОСВІТА
23 214
тис.грн

16 626
тис.грн
Оплата
праці

1 885
тис.грн
Оплата
енергоносіїв

4 703
тис.грн
Інші
видатки

КУЛЬТУРА
1 203
тис.грн

920
тис.грн
Оплата
праці

57
тис.грн
Оплата
енергоносіїв

226
тис.грн
Інші
видатки

**УПРАВЛІННЯ
ГРОМАДОЮ**
4 175
тис.грн

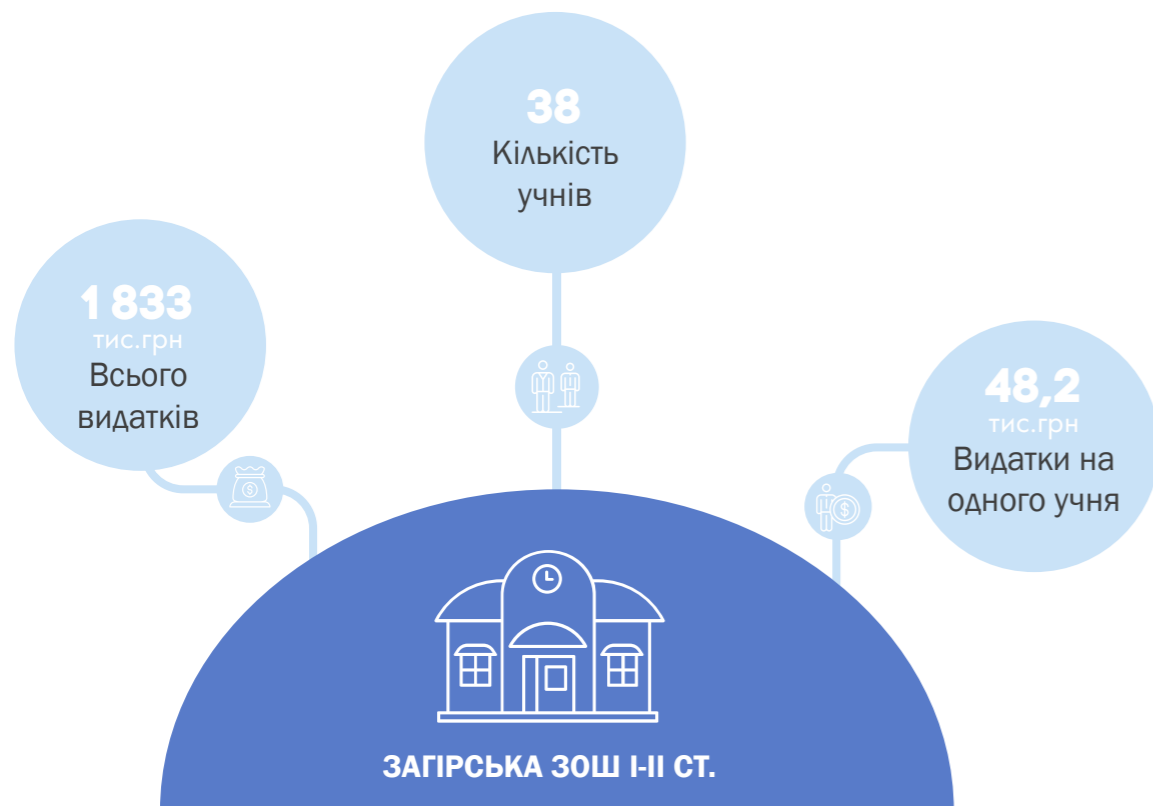
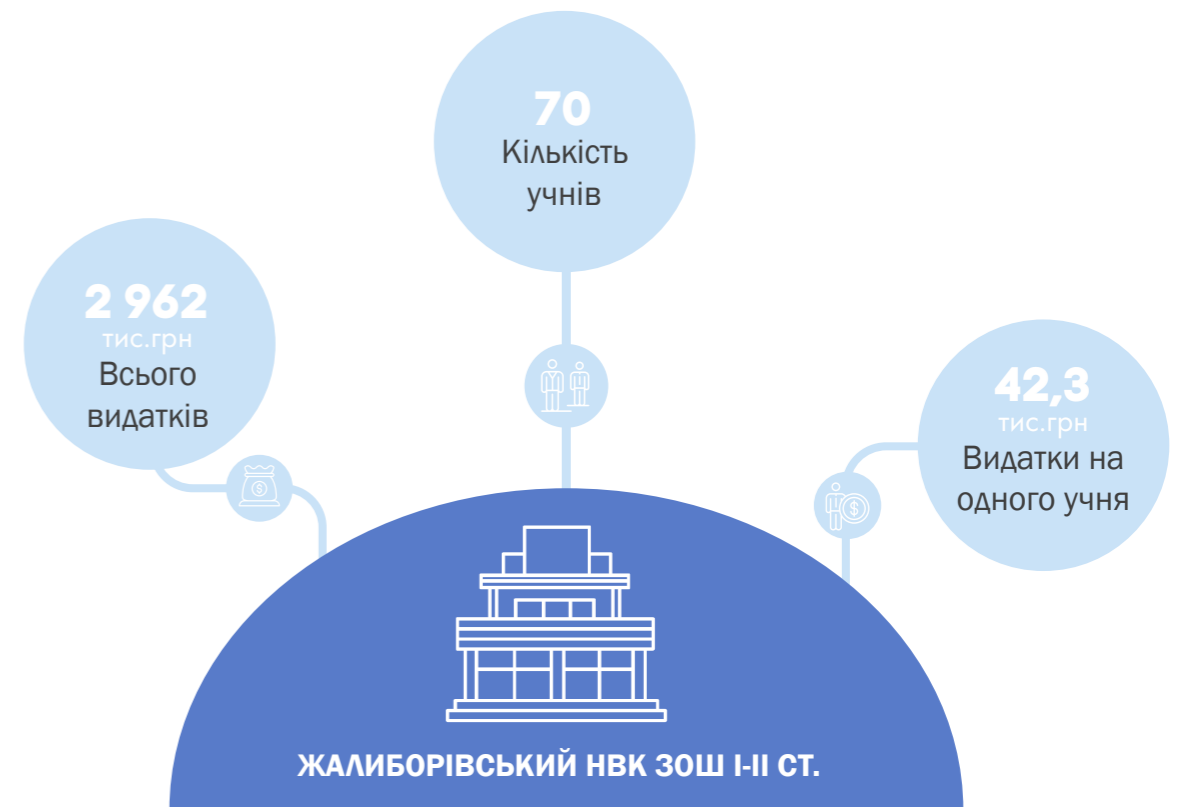
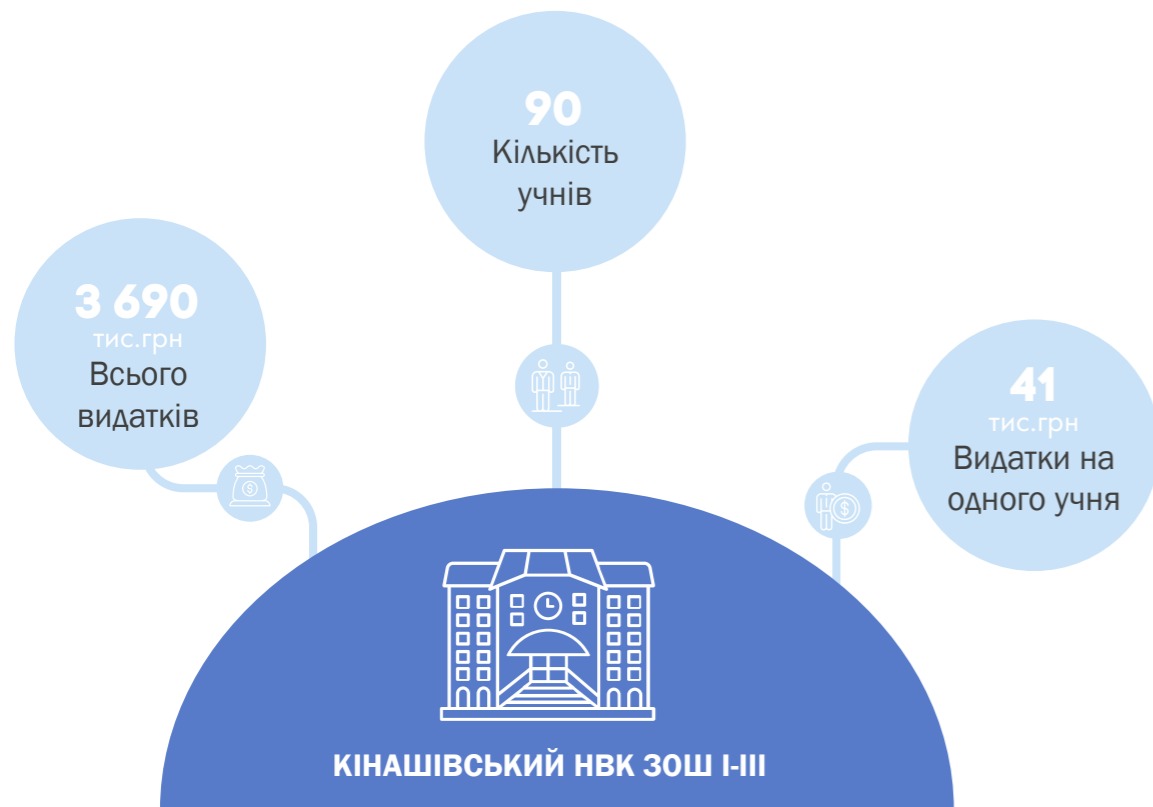
3 000
тис.грн
Оплата
праці

153
тис.грн
Оплата
енергоносіїв

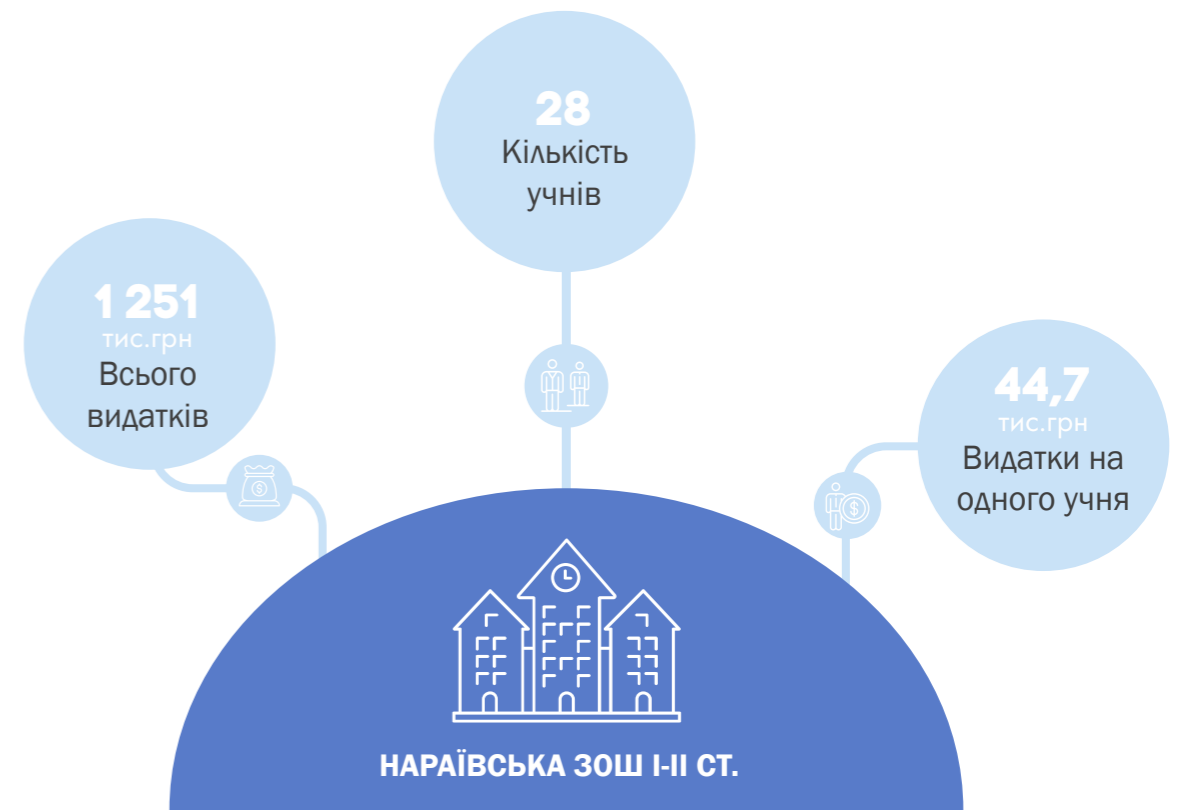
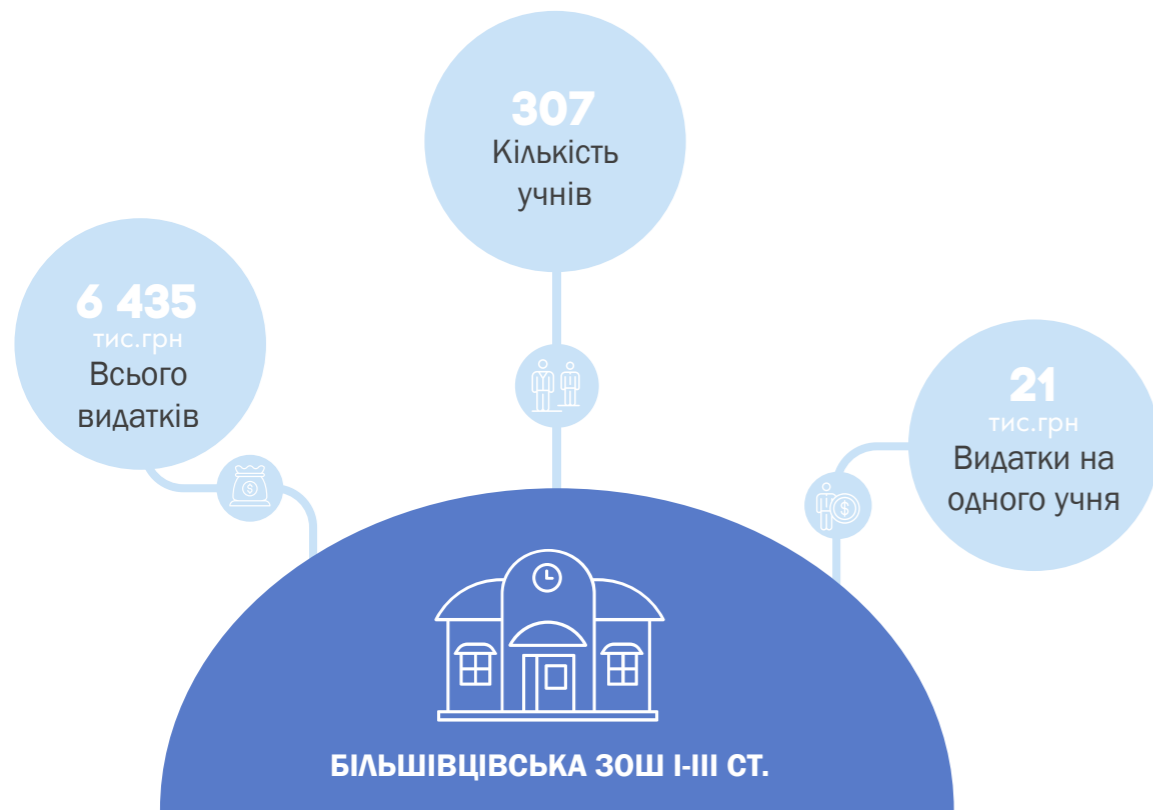
1 022
тис.грн
Інші
видатки

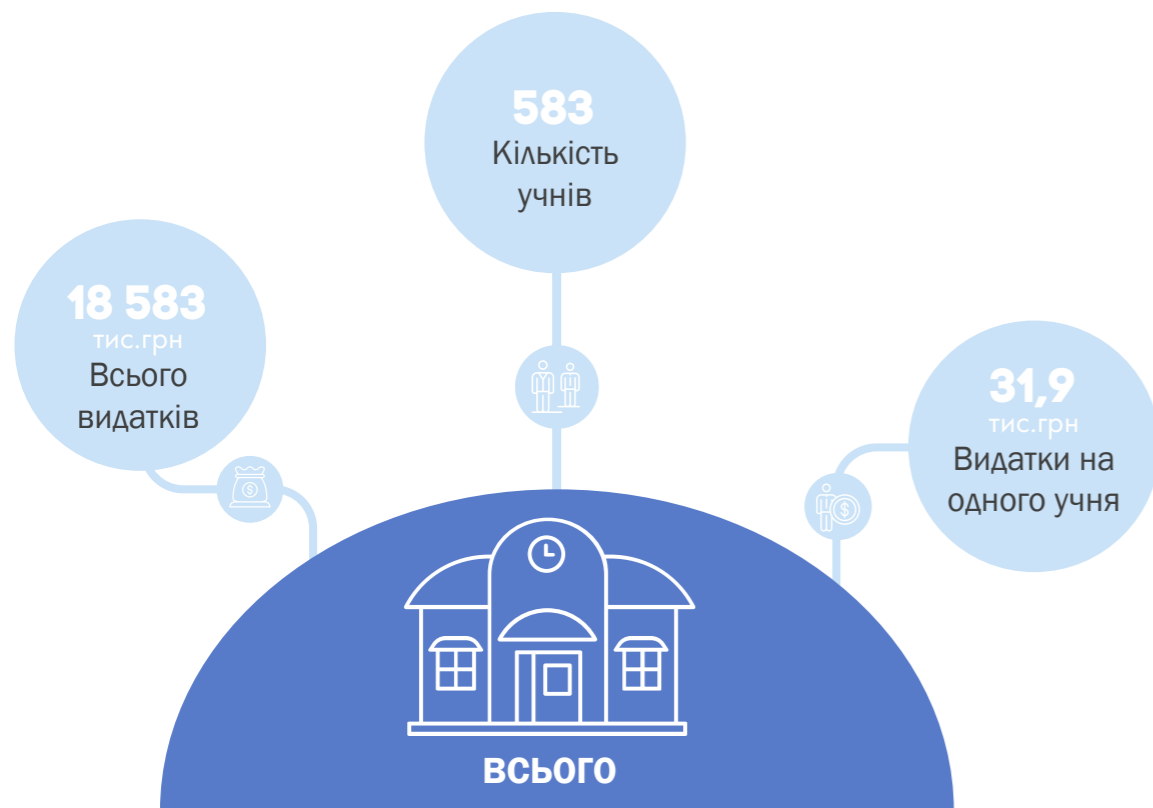
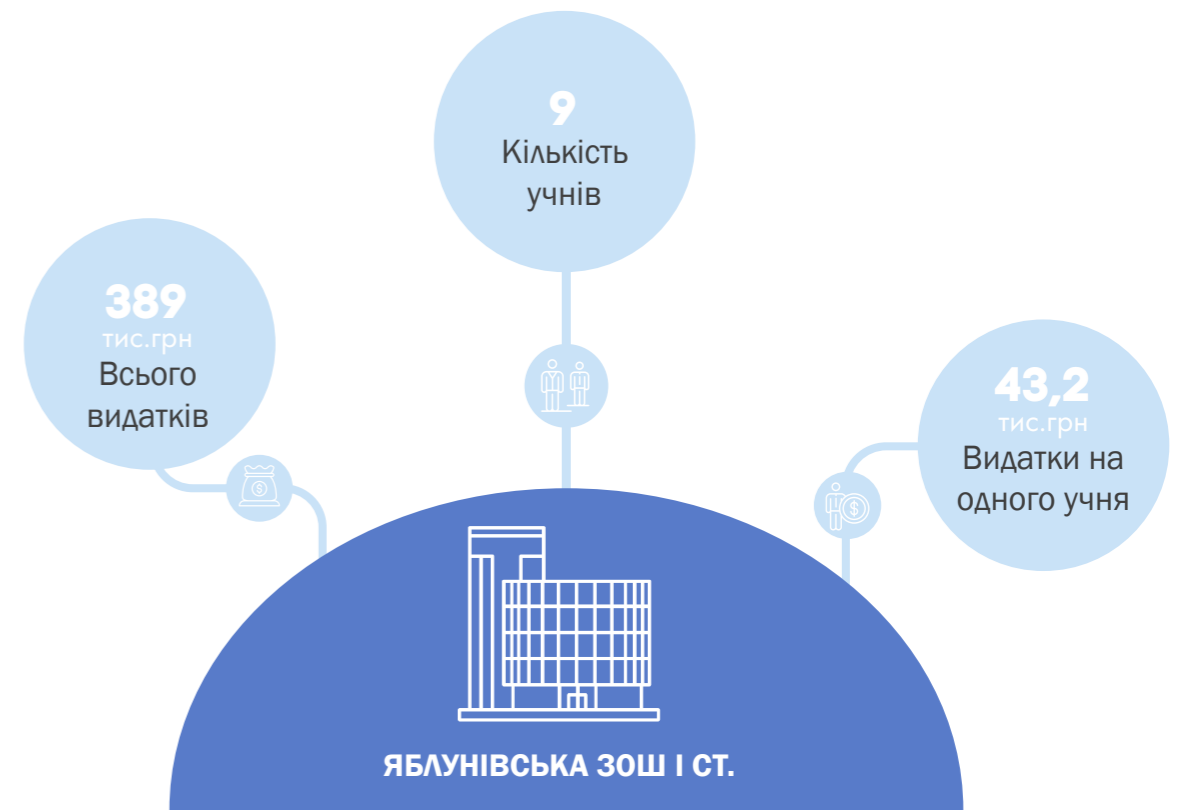
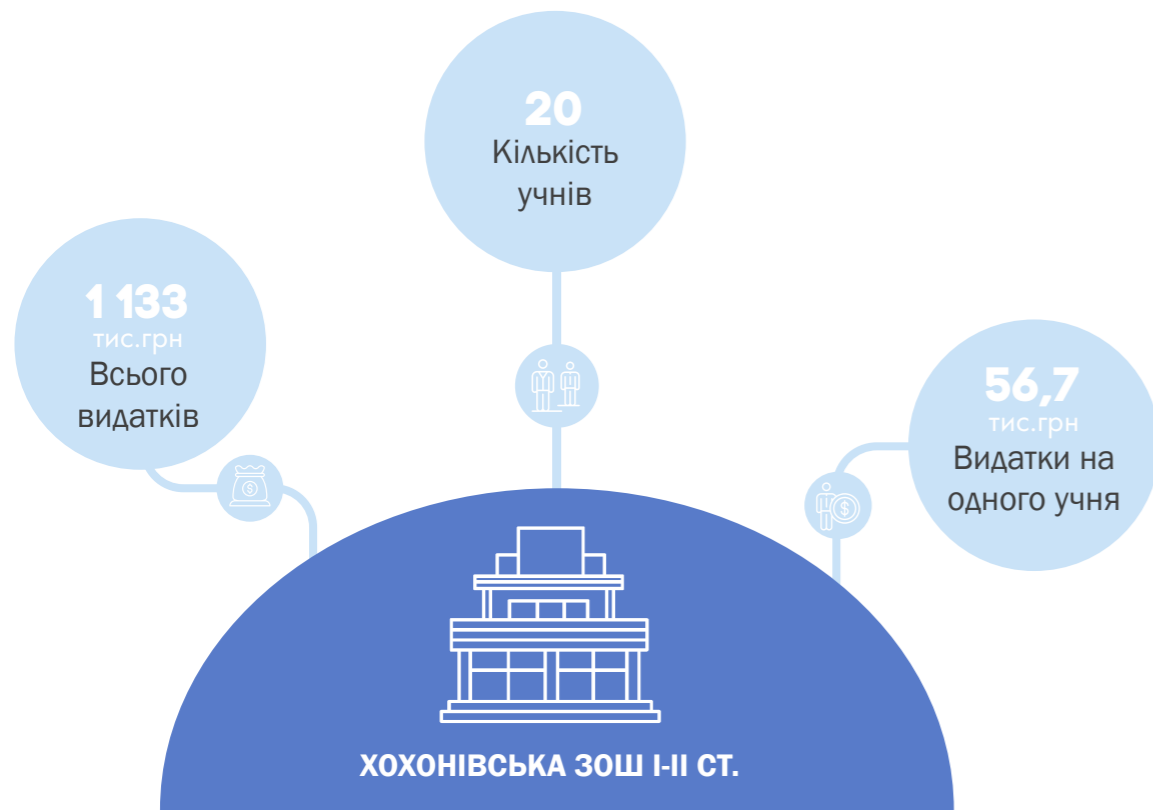
ВИДАТКИ В СФЕРІ ОСВІТИ

ВИДАТКИ В СФЕРІ ОСВІТИ

ВИДАТКИ В СФЕРІ ОСВІТИ

ВИДАТКИ НА РОЗВИТОК ГРОМАДИ

Бюджет розвитку громади складається з коштів, що надходять від платників податків, підприємців, також із частини екологічного податку. Ці кошти використовуються на розвиток території, її благоустрій, заміну теплоносіїв у бюджетних установах тощо. Це співвідноситься із цілями Стратегії громади - розвитком туризму у громаді та її туристичного потенціалу, розвитком інфраструктури та розвитку сільського господарства.

Бюджет розвитку поточного року передбачає видатки на капітальні ремонти ФАПів, будинків культури та клубів села в селах громади, що сприяє пріоритету розвитку щодо розвитку забезпечення надання якісних послуг в медичній та культурній сферах та можливостей активного та змістовного відпочинку.

2 000
тис.грн

Ремонт доріг місцевого значення у кожному селі громади 500 м.

500
тис.грн

Реконструкція скверу біля пам'ятника Шевченка смт.Більшівці

725
тис.грн

Реконструкція футбольного майданчика зі штучним покриттям в с. Жалибори

300
тис.грн

Капітальний ремонт ФАПу с. Жалибори

200
тис.грн

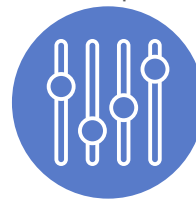
Капітальний ремонт клубу с.Поділля

190
тис.грн

Капітальний ремонт «Сільської світлини» с.Слобідка Більшівцівська

500
тис.грн

Капітальний ремонт Музичної школи смт.Більшівці

200
тис.грн

Капітальний ремонт ФАПу с.Курів

240
тис.грн

Капітальний ремонт Будинку культури с.Кінашів

200
тис.грн

Капітальний ремонт ФАПу с. Яблунів

725
тис.грн

Реконструкція футбольного майданчика зі штучним покриттям в смт.Більшівці

400
тис.грн

Капітальний ремонт ФАПу с. Нараївка

200
тис.грн

Капітальний ремонт ФАПу с.Кукільники

180
тис.грн

Капітальний ремонт клубу с.Загір'я

300
тис.грн

Капітальний ремонт КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги»

150
тис.грн

Капітальний ремонт Більшівцівської міської лікарні

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

77126, Івано-Франківська обл., Галицький р-н.

Електронна адреса: bilsrada@ukr.net, schepanskamarij@meta.ua

Контактний телефон: 03431-61-277,

Щепанська Марія Ярославівна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, с. Жалибори

Контактний телефон: 067 126 48 50

Атаманюк Віктор Дмитрович, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, смт. Більшівці

Контактний телефон: 068 427 41 76

Наш сайт: <https://bilshivcivska-gromada.gov.ua/>

Кількість примірників - 500